Socialförsäkringsutskottets betänkande 1987/88:15

om vårdbidrag för handikappade barn (prop. 1987/88:46 delvis och prop. 1987/88:100, bil. 7, litt. C 3)

SfU 1987/88:15

Propositionerna

Proposition 1987/88:46

Regeringen har i proposition 1987/88:46 (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att anta – såvitt nu är i fråga – förslag till ny lydelse av 9 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Propositionen i övrigt har behandlats av utskottet i betänkandet SfU 1987/88:11.

Förslaget till författningsändring återfinns i bilaga 1 till betänkandet.

Proposition 1987/88:100

FEMTE HUVUDTITELN

Regeringen har i proposition 1987/88:100, bilaga 7 (socialdepartementet) under litt. C punkt C 3. Vårdbidrag för handikappade barn (s. 35–36) föreslagit riksdagen att

dels anta inom socialdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt avser 9 kap. 4 a och b §§,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

dels till Vårdbidrag för handikappade barn för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 603 000 000 kr.

Propositionens förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370) återfinns i bilaga 2 till betänkandet.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av proposition 1987/88:46

1987/88:Sf4 av Karin Israelsson m.fl. (c, m, fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att föreslagen ändring i lagen om allmän försäkring 9 kap. 4 § tredje stycket skall lyda: "Om en förälder vårdar flera handikappade barn som inte fyllt 16 år grundas bedömningen av rätten till helt, halvt eller fjärdedels vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning."

1 *Riksdagen 1987/88. 11 saml. Nr 15*

Rättelse: S. 10 de 14 nedersta och på s. 15 de 14 översta raderna har tillkommit.

1987/88:Sf5 av Sven-Gösta Signell (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att skattebefrielse för merkostnadsdel av vårdbidrag skall beslutas av skattemyndigheterna i samband med behandling av allmänna självdeklarationen.

1987/88:Sf6 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

2. att riksdagen avslår förslaget i proposition 1987/88:46 om att ej beakta familjens totala situation vid bedömning av rätt till fjärdedels vårdbidrag för förälder med flera handikappade barn.

Motion väckt under den allmänna motionstiden 1987/88

1987/88:Sf268 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om en ändring av beräkningsgrunden för vårdbidrag av handikappat barn så att det utgår med 2,5 basbelopp vid helt vårdbidrag,

2. att riksdagen för budgetåret 1988/89 anslår 783 000 000 kr. på anslaget C 3. Vårdbidrag för handikappade barn.

Motiveringen återfinns i motion So235.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna 1987/88:Sf4 och 1987/88:Sf6 yrkande 2 från riksförsäkringsverket, Försäkringskasseförbundet, Försäkringsanställdas förbund, Handikappförbundens centralkommitté och De handikappades riksförbund. Till Försäkringskasseförbundets yttrande har fogats yttranden från Stockholms, Östergötlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Bohusläns, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens läns samt Malmöhus allmänna försäkringskassor.

En sammanställning av remissvaren finns i bilaga 4 till betänkandet.

Utskottet

Proposition 1987/88:46

Vårdbidrag utges till föräldrar för vård av barn som inte fyllt 16 år och som på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp under minst sex månader är i behov av särskild tillsyn och vård. Vid bedömningen av rätten till vårdbidrag beaktas förutom vård- och tillsynsbehovet även merkostnader på grund av barnets sjukdom eller handikapp. Vårdbidrag kan för närvarande utges med belopp som motsvarar folkpension i form av hel eller halv förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott (för närvarande 49 536 resp. 24 768 kr. per år). Vårdbidraget är skattepliktigt och ATP-grundande. En del av vårdbidraget – 17, 34, 50 eller 65 % av basbeloppet – kan bestämmas som merkostnadsdel och är då inte skattepliktig eller ATP-grundande.

På grundval av anhörigvårdskommitténs förslag i betänkande Ds S 1981:5 infördes nya förbättrade bestämmelser om vårdbidrag fr.o.m. den 1 januari

1983 (prop. 1981/82:216, SfU 18, rskr. 446). Anhörigvårdskommittén lade även fram vissa förslag om vårdbidragets utveckling på sikt, däribland en komplettering av vårdbidraget med en ny lägre nivå om en fjärdedels vårdbidrag. Härigenom skulle man enligt kommittén nå ca 4 000 nya bidragsmottagare, främst föräldrar till barn med diabetes eller med allergiska besvär. De direkta kostnaderna för att införa en ny nivå beräknades till ca 32 milj. kr. per år. Kommittén konstaterade för sin del att det kortsiktigt inte fanns ekonomiska förutsättningar att införa en ny nivå, en uppfattning som delades av dåvarande socialministern i proposition 1981/82:216.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat frågan om införande av en fjärdedels vårdbidrag, senast i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1986/87:18. Utskottet anförde därvid att utskottet såg det som en angelägen reform inte minst ur fördelningspolitisk synpunkt att möjligheten att få en fjärdedels vårdbidrag snarast infördes. Härigenom skulle föräldrar till barn med stora tillsyns- och vårdbehov och vars sjukdom och handikapp föranleder betydande merkostnader inte längre behöva vara uteslutna från möjligheten till ekonomiskt stöd på grund av en alltför hög bidragströskel. Detta gav riksdagen som sin mening regeringen till känna (rskr. 239).

I proposition 1987/88:46 föreslås att ytterligare en ersättningsnivå införs inom vårdbidraget, en fjärdedels vårdbidrag. Bidraget bör motsvara en fjärdedel av hel förtidspension från folkpensioneringen till ensamstående jämte pensionstillskott. En fjärdedels vårdbidrag bör, liksom helt eller halvt bidrag, utges antingen enbart för merarbete som orsakas av vård- och tillsynsbehovet eller för merarbete och merkostnader. Den nya bidragsnivån kan enligt propositionen tillgodose en del av dem som enligt nuvarande bestämmelser inte anses berättigade till bidrag. Detta gäller i synnerhet dem som har regelbundna, ofrånkomliga kostnader i kombination med visst merarbete. Till denna kategori hör främst föräldrar till barn med diabetes och barn med betydande allergiska besvär av olika slag.

I propositionen anförs vidare att vid bedömning av rätten till vårdbidrag tas hänsyn till familjens totala situation. Detta innebär att en förälder med flera handikappade barn kan beviljas vårdbidrag på grundval av det sammantagna vårdbehovet och de sammanlagda merkostnaderna, även om situationen för varje barn för sig inte motiverar att vårdbidrag beviljas. Att beakta familjens totala situation vid bedömning av rätten till en fjärdedels vårdbidrag skulle emellertid innebära att föräldrar till barn med relativt obetydliga handikapp skulle kunna ges rätt till vårdbidrag. Enligt departementschefens uppfattning bör vårdbidraget förbehållas föräldrar till barn vars sjukdomar eller handikapp medför särskilda behov som klart överstiger de individuellt varierande behoven hos friska barn. Det skulle motverka vårdbidragets syfte att beakta ganska obetydliga sjukdomar och handikapp. I propositionen föreslås därför att rätten till en fjärdedels vårdbidrag knyts enbart till det vård- och tillsynsbehov och de merkostnader som hänför sig till varje barn för sig. Däremot skall som tidigare familjens totala situation beaktas vid bedömningen av rätt till helt eller halvt vårdbidrag.

Förslaget om införande av en ytterligare ersättningsnivå inom vårdbidraget, en fjärdedels vårdbidrag, har inte föranlett några erinringar motionsledes, och utskottet tillstyrker förslaget.

Förslaget om att rätten till en fjärdedels vårdbidrag skall knytas enbart till det behov och de kostnader som hänför sig till varje barn för sig har däremot föranlett två motioner. I motion Sf4 av Karin Israelsson m.fl. anförs att det är olyckligt att skilda regler skall gälla för olika vårdbidragsnivåer. Motionärerna begär därför att riksdagen beslutar om en sådan lagändring att även bedömning av rätten till fjärdedels vårdbidrag grundas på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning. Även motionärerna i motion Sf6, Lars Werner m.fl., anser att samma bedömningsgrunder som gäller för rätt till helt och halvt vårdbidrag för familjer med flera handikappade barn bör gälla för fjärdedels vårdbidrag. Motionärerna framhåller att två barn som tillsammans har ett vårdbehov motsvarande fjärdedels vårdbidrag givetvis innebär lika mycket merarbete och merkostnader som ett barn med motsvarande behov. I motionen begärs därför (yrkande 2) att riksdagen avslår propositionens förslag om att ej beakta familjens totala situation vid bedömning av rätt till fjärdedels vårdbidrag för förälder med flera handikappade barn.

Såsom inledningsvis nämnts har riksförsäkringsverket, Försäkringskasseförbundet, Försäkringsanställdas förbund, De handikappades riksförbund och Handikappförbundens centralkommitté yttrat sig över motionerna.

Riksförsäkringsverket anser att en flerbarnsprövning vid bedömning av rätten till fjärdedels vårdbidrag skulle öka gränsdragningsproblemen vid bedömning av rätten till vårdbidrag. Det skulle nämligen innebära att en förälder till flera barn med relativt obetydliga sjukdomar eller handikapp kan ges rätt till vårdbidrag. En flerbarnsprövning i sådana fall skulle också öka gränsdragningsproblemen mellan vårdbidraget och den tillfälliga föräldrapenningen och leda till svårigheter att bedöma rätten till tillfällig föräldrapenning. Verket hänvisar vidare till en av socialförsäkringsutskottet i betänkande SfU 1987/88:6 begärd översyn av gällande bestämmelser om rätten till tillfällig föräldrapenning och anser att denna översyn bör innefatta också frågor om avgränsning mot vårdbidraget. En sådan översyn av både samordning och gränsdragning mellan vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning bör enligt verkets mening göras innan beslut fattas om flerbarnsprövning vid en fjärdedels vårdbidrag.

Försäkringskasseförbundet anför att förbundet delar den uppfattning som redovisats i proposition 1987/88:46 att vårdbidraget bör förbehållas föräldrar till barn vars sjukdomar eller handikapp medför särskilda behov som klart överstiger de individuellt varierande behoven hos friska barn. Behovet av omsorg eller vård hos friska barn varierar så mycket att stora svårigheter skulle uppstå vid bedömningen av fjärdedels vårdbidrag om hänsyn skall tas till familjens totala situation. Förbundet har förståelse för motionärernas krav men anser att en sådan flerbarnsprövning även innebär att gränsdragningsproblematiken med den tillfälliga föräldrapenningen ökas. Förbundet finner det mer angeläget att möjligheten till att införa tre fjärdedels vårdbidrag prövas.

Försäkringsanställdas förbund anser att vid all bedömning av rätt till vårdbidrag skall nuvarande tillämpningsregler gälla, dvs. hänsyn skall tas till

familjens totala situation. Förbundet instämmer således helt i vad motionärerna anför och föreslår att motionerna bifalls.

De handikappades riksförbund (DHR) tillstyrker motionärernas krav om att beräkningen för vårdbidrag bör inkludera familjens totala behov även vid fjärdedels vårdbidrag. Med en sådan lagändring blir reglerna likartade för samtliga vårdbidragsnivåer vilket underlättar för både den enskilde och handläggningen av ansökningarna.

Handikappförbundens centralkommitté (HCK) instämmer i de båda motionernas yrkanden att rätten till fjärdedels vårdbidrag skall grundas på samma villkor som gäller för helt och halvt vårdbidrag och anser det olyckligt om olika regler skall gälla för olika nivåer.

Utskottet vill för sin del framhålla vikten av att samma regler bör gälla inom en och samma bidragsform oavsett om bidraget utges enligt olika nivåer. Att beakta familjens totala situation vid bedömning av rätten till en fjärdedels vårdbidrag kan visserligen – såsom framförts i två remissyttranden – medföra gränsdragningsproblem. Enligt utskottets uppfattning bör dock dessa problem inte vara av sådan omfattning att det finns skäl att frångå den flerbarnsprövning som gäller för vårdbidraget i övrigt.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionerna Sf4 och Sf6 yrkande 2 och avstyrker således propositionens förslag i nu behandlad del.

Utskottet behandlar i detta sammanhang även den med anledning av proposition 1987/88:46 väckta motionen Sf5 av Sven-Gösta Signell. I motionen anförs att beslut om rätt till vårdbidrag fastställs av försäkringskassornas socialförsäkringsnämnder efter noggrant gjorda utredningar. Motionären konstaterar att socialförsäkringsnämnderna utan tvekan besitter full kompetens, när det gäller att fastställa vårdbidragets nivå, men anser det mer tveksamt om socialförsäkringsnämnder och deras tjänstemän besitter kompetens att avgöra vad som skall betecknas som merkostnad. Eftersom denna del av vårdbidraget ej är skattepliktig eller ATP-grundande borde den bestämmas av skattemyndighet och ej av socialförsäkringsnämnd. I motionen begärs därför förslag om att skattebefrielse för vårdbidragets merkostnadsdel skall beslutas av skattemyndigheterna i samband med behandlingen av den allmänna självdeklarationen.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att ett motiv för att öka förtroendemannainflytandet i försäkringskassorna – genom införandet av socialförsäkringsnämnder – var att man kunde utnyttja de förtroendevaldas praktiska erfarenheter och kunskaper från olika områden som komplement till tjänstemännens kunskaper om försäkringens regler m.m. (se prop. 1985/86:73). Vidare var enligt propositionen utgångspunkten för definitionen av socialförsäkringsnämndernas ansvarsområden att de förtroendevaldas medverkan i socialförsäkringsärenden borde koncentreras till sådana typer av ärenden där utgången har stor betydelse för de försäkrade från trygghets- och försörjningssynpunkt och där avgörandet också inrymmer betydande inslag av skälighetsbedömning. Mot denna bakgrund föreslogs i propositionen att socialförsäkringsnämnd skulle besluta i ärenden angående bl.a. vårdbidrag.

Utskottet vill också understryka vikten av att försäkringskassan fattar beslut om samtliga socialförsäkringsförmåner och således även merkostnadsdelen inom vårdbidraget. Med hänsyn härtill och till att socialförsäkringsnämnderna enligt utskottets uppfattning besitter erforderlig kompetens avstyrker utskottet bifall till motion Sf5.

Proposition 1987/88:100

I proposition 1987/88:100 föreslås att ett stöd bör införas till efterlevande föräldrar vilkas handikappade barn har avlidit. Detta bör ske genom att det vårdbidrag som har utgetts för barnet får utges i reducerad omfattning för viss tid efter det att barnet har avlidit. Förlängningen bör avse en tid av åtta månader efter den månad då barnet har avlidit, dock längst t.o.m. med den månad då vårdbidraget annars skulle ha upphört. Reduktionen föreslås innebära att helt vårdbidrag omvandlas till halvt sådant medan halvt vårdbidrag reduceras till en fjärdedels vårdbidrag. I de fall en förälder vårdar flera handikappade barn som inte fyllt 16 år grundas bedömningen av rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning. Om ett barn i en sådan familj avlider bör vårdbidrag utges till efterlevande förälder under förutsättning att barnet ensamt motiverade ett helt eller halvt vårdbidrag. Föräldrar som enligt de i proposition 1987/88:46 föreslagna reglerna blir berättigade till fjärdedels vårdbidrag berörs inte av förslaget.

Propositionen i nu behandlad del har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet biträder förslaget.

Såsom ovan nämnts utges vårdbidrag för närvarande med belopp som motsvarar folkpension i form av hel eller halv förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott, vilket innebär 192 % resp. 96 % av basbeloppet eller för närvarande 49 536 kr. resp. 24 768 kr.

Bengt Westerberg m.fl. begär i motion Sf268 yrkande 1 beslut om nya beräkningsgrunder för vårdbidraget. Motionärerna anser att bidraget skall höjas och utges med 2,5 basbelopp vid hel förmån. De motiverar förslaget med att vården av ett handikappat barn hemma ställer stora krav på en familj och att en av föräldrarna ofta måste avbryta ett förvärvsarbete, vilket leder till en svår ekonomisk situation. Till följd av den föreslagna förbättringen anser motionärerna (yrkande 2) att 783 milj. kr. bör anvisas under anslaget C 3.

Utskottet behandlade under föregående riksmöte en motion med samma syfte som den nu aktuella i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1986/87:18. Utskottet hänvisade därvid till att anhörigvårdskommittén i sitt betänkande Ds S 1981:16 tagit upp frågan om vårdbidraget även fortsättningsvis skulle vara anpassat till nivån på förtidspension inom folkpensioneringen eller om vårdbidraget skulle basbeloppsanknytas till en viss nivå. Kommittén fann att en anknytning till förtidspensionen hade haft stora fördelar genom att förbättringar av förtidspensionen utöver basbeloppsuppräkningar även slagit igenom på vårdbidraget, och kommittén föreslog ingen ändring av konstruktionen i detta hänseende. – Utskottet fann för sin del inte

heller anledning att beloppsmässigt skilja vårdbidraget från förtidspensionen och avstyrkte bifall till motionen.

Utskottet ser inte heller nu något skäl att beloppsmässigt skilja vårdbidraget från förtidspensionen och avstyrker följaktligen bifall till motion Sf268 yrkandena 1 och 2.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget C 3. Vårdbidrag för handikappade barn.

Lagförslagen

I proposition 1987/88:46 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring har – förutom såvitt avser ny lydelse av 9 kap. 4 § – antagits av riksdagen (SfU 1987/88:11, rskr. 102).

Vidare innefattar det i proposition 1987/88:100, bilaga 7, framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring förslag till författningsändringar – förutom avseende vårdbidraget – även inom föräldraförsäkringen. Sistnämnda författningsändringar kommer att behandlas av utskottet i betänkande SfU 1987/88:16.

De sålunda föreslagna författningsändringarna beträffande vårdbidrag i lagen (1962:381) om allmän försäkring bör sammanföras till ett lagförslag med den ändring av 9 kap. 4 § som utskottet ovan förordat. Utskottets lagförslag återfinns som bilaga 3 till betänkandet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *en fjärdedels vårdbidrag*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:46 och med bifall till motionerna 1987/88:Sf4 och 1987/88:Sf6 yrkande 2 antar det av utskottet i bilaga 3 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt avser 9 kap. 4 §,

2. beträffande *vårdbidragets merkostnadsdel*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf5,

3. beträffande *ändrade beräkningsgrunder för vårdbidrag*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf268 yrkande 1,

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100, bil. 7, littera C 3 i denna del och med avslag på motion 1987/88:Sf268 yrkande 2 till *Vårdbidrag för handikappade barn* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 603 000 000 kr.,

5. beträffande *övriga lagförslag*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100, bil. 7, littera C 3 i denna del *dels* antar det av utskottet i bilaga 3 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring i de delar som inte berörts under moment 1 ovan, *dels* antar det av regeringen framlagda och i bilaga 2 intagna förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).

Stockholm den 1 mars 1988

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Nils Carlshamre (m), Ralf Lindström (s), Karin Israelsson (c), Ulla Johansson (s), Gullan Lindblad (m), Lena Öhrsvik (s), Nils-Olof Gustafsson (s), Kenth Skårvik (fp), Siri Häggmark (m), Ingegerd Elm (s), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Margareta Persson (s) och Barbro Sandberg (fp).

Reservationer

1. En fjärdedels vårdbidrag (mom. 1)

Doris Håvik, Ralf Lindström, Ulla Johansson, Nils-Olof Gustafsson, Lena Öhrsvik, Ingegerd Elm och Margareta Persson (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill inledningsvis framhålla att syftet med vårdbidraget är att ge ersättning till föräldrar med barn vars sjukdomar eller handikapp medför särskilda behov som klart överstiger de individuellt varierande behoven hos friska barn. En flerbarnsprövning vid bedömning av rätten till fjärdedels vårdbidrag skulle dock innebära att föräldrar till barn med relativt obetydliga handikapp kan ges rätt till vårdbidrag. Syftet med vårdbidraget skulle därmed motverkas. Därtill kommer – såsom framhållits i remissyttrandena från riksförsäkringsverket och Försäkringskasseförbundet – att en flerbarnsprövning i dessa fall skulle medföra gränsdragningsproblem såväl vid bedömning av rätten till vårdbidrag som vid bedömning av rätten till tillfällig föräldrapenning.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionens förslag att rätten till en fjärdedels vårdbidrag knyts enbart till det vård- och tillsynsbehov och de merkostnader som hänför sig till varje barn för sig. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna Sf4 och Sf6 yrkande 2.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *en fjärdedels vårdbidrag*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:46 och med avslag på motionerna 1987/88:Sf4 och 1987/88:Sf6 yrkande 2 antar det av utskottet i bilaga 3 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring såvitt avser 9 kap. 4 § med den ändring att paragrafen erhåller den av regeringen enligt bilaga 1 föreslagna lydelsen,

2. Ändrade beräkningsgrunder för vårdbidrag och medelsanvisningen (mom. 3 och 4)

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet behandlade" och på s. 7 slutar med "handikappade barn" bort ha följande lydelse:

Att vårda ett handikappat barn hemma ställer stora krav på familjen. Oftast måste någon av föräldrarna avbryta sitt förvärvsarbete, vilket givetvis leder till en svår ekonomisk situation. Den förälder som stannar hemma får ett vårdbidrag som vid helt bidrag utgår med 2x0,96 basbelopp och för år 1988 med 49 536 kr. Denna ersättning är enligt utskottets mening otillräcklig.

Det är därför angeläget att det sker en höjning av vårdbidraget. Utskottet anser att grunden för bidraget bör vara 2,5 basbelopp. För den enskilda familjen skulle detta innebära att ett helt vårdbidrag skulle uppgå till 64 500 kr. om året, dvs. en förbättring med ca 1 250 kr. i månaden. Det får ankomma på regeringen att lägga fram förslag till lagändringar i enlighet med det anförda och i så god tid att förslaget kan träda i kraft den 1 juli 1988.

Kostnaden för att höja vårdbidragets ersättningsnivå kan beräknas till 180 milj. kr. Riksdagen bör därför till Vårdbidrag för handikappade barn för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 783 000 000 kr.

dels att momenten 3 och 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *ändrade beräkningsgrunder för vårdbidrag*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf268 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Sf268 yrkande 2 och med anledning av proposition 1987/88:100, bil. 7, littera C 3 i denna del till *Vårdbidrag för handikappade barn* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 783 000 000 kr.,

I proposition 1987/88:46 framlagt

Förslag till ny lydelse av 9 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	9 kap.
	4 §[1]
Försäkrad förälder *äger* för vård av barn som *ej* fyllt sexton år rätt till vårdbidrag om barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp under minst sex månader är i behov av särskild tillsyn och vård. Vid bedömningen av rätt till vårdbidrag skall även beaktas sådana merkostnader som uppkommer på grund av barnets sjukdom eller handikapp. *Vårdar föräldern flera handikappade barn som ej fyllt sexton år grundas bedömningen av rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning.*	Försäkrad förälder *har* för vård av barn som *inte* fyllt sexton år rätt till vårdbidrag om barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp under minst sex månader är i behov av särskild tillsyn och vård. Vid bedömningen av rätt till vårdbidrag skall även beaktas sådana merkostnader som uppkommer på grund av barnets sjukdom eller handikapp.
Vårdbidrag utgår allt efter tillsyns- och vårdbehovets omfattning och merkostnadernas storlek med belopp motsvarande hel eller halv förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott som svarar mot pensionen.	Vårdbidrag utgår allt efter tillsyns- och vårdbehovets omfattning och merkostnadernas storlek med belopp motsvarande hel eller halv *eller en fjärdedel av hel* förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott som svarar mot pensionen.
	Om en förälder vårdar flera handikappade barn som inte fyllt 16 år grundas bedömningen av rätten till helt eller halvt vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning.

Av vårdbidraget kan en viss angiven del bestämmas som ersättning för merkostnader. Denna ersättning bestäms till följande procent av basbeloppet:
17 % om merkostnaderna uppgår till 17 men inte 34 % av basbeloppet;
34 % om merkostnaderna uppgår till 34 men inte 50 %;
50 % om merkostnaderna uppgår till 50 men inte 65 %;
65 % om merkostnaderna uppgår till 65 % eller däröver.

Vårdbidraget kan begränsas till viss tid. Behovet av bidrag skall omprövas minst vart annat år, om det inte finns skäl för omprövning med längre mellanrum.

Om föräldern tillfälligt är förhindrad att vårda barnet utgår vårdbidrag under sådant avbrott som varar högst sex månader. Föreligger särskilda skäl kan vårdbidrag utgå även under ett avbrott som varar ytterligare högst sex månader.

[1] Senaste lydelse 1983:960.

Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 19 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

19 §[1]

Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas *icke*:

vad som vid bodelning tillfallit make eller sambo eller vad som förvärvats genom arv, testamente, fördel av oskift bo eller gåva;

vinst vid icke yrkesmässig avyttring av lös egendom i andra fall än som avses i 35 § 3–4 mom.;

vinst i svenskt lotteri eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer och ej heller sådan vinst i utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer, som uppgår till högst 100 kronor;

ersättning, som på grund av försäkring jämlikt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring tillfallit den försäkrade, om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år eller utgör föräldrapenning, så ock sådan ersättning enligt annan lag eller särskild författning, som utgått annorledes än på grund av sjukförsäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller under militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år, ävensom ersättning, vilken vid sjukdom eller olycksfall tillfallit någon på grund av annan försäkring, som icke tagits i samband med tjänst, dock att till skattepliktig inkomst räknas ersättning i form av pension eller i form av livränta i den mån livräntan är skattepliktig enligt 32 § 1 eller 2 mom., så ock ersättning som utgår på grund av trafikförsäkring eller, med nedan angivet undantag, annan ansvarighetsförsäkring eller på grund av skadeståndsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur;

ersättning på grund av ansvarighetsförsäkring enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utgår under de första trettio dagarna av den tid den skadade är arbetsoförmögen och beräknas så att ersättningen uppgår för insjuknandedagen till högst 30 kronor och för övriga dagar till högst 6 kronor för dag;

belopp, som till följd av försäkringsfall eller återköp av försäkringen utgått på grund av kapitalförsäkring;

försäkringsersättning eller annan ersättning för skada på egendom, dock att skatteplikt föreligger dels i den mån ersättningen avser driftbyggnad på jordbruksfastighet, byggnad på fastighet som avses i 24 § 1 mom., byggnad som är avsedd för användning i ägarens rörelse eller sådan del av värdet av markanläggning som får dras av genom årliga värdeminskningsavdrag, dels i den mån köpeskilling, som skulle ha influtit om den försäkrade eller skadade egendomen i stället hade sålts, hade varit att hänföra till intäkt av fastighet

[1] Senaste lydelse 1987:1204.

eller av rörelse och dels i den mån ersättningen eljest motsvarar skattepliktig intäkt av eller avdragsgill omkostnad för fastighet eller rörelse;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;

ersättning jämlikt lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare om icke ersättningen grundas på förvärvsinkomst av 6 000 kronor eller högre belopp för år;

periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt, som icke utgör vederlag vid avyttring av egendom, i den mån givaren enligt 20 § eller punkt 5 av anvisningarna till 46 § icke är berättigad till avdrag för utgivet belopp;

stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning;

studiestöd enligt 3 eller 4 kap. studiestödslagen (1973:349), internatbidrag, återbetalningspliktiga studiemedel och resekostnadsersättning enligt 6 och 7 kap. samma lag samt sådant särskilt bidrag vilket enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda, och äger i följd härav den bidragsberättigade icke göra avdrag för kostnader som avsetts skola bestridas med bidrag av förevarande slag;

allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag;

lön eller annan gottgörelse, för vilken skall erläggas skatt enligt lagen (1958:295) om sjömansskatt;

kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 § samma lag som utgör ersättning för merkostnader samt hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

handikappersättning enligt 9 kap. 2 och 3 §§ lagen om allmän försäkring, sådan del av vårdbidrag enligt 9 kap. 4 *och 4 a §§* samma lag som utgör ersättning för merkostnader samt hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

kommunalt bostadstillägg till handikappade;

bostadsbidrag som avses i förordningen (1987:818) om bostadsbidrag till barnfamiljer eller förordningen (1987:870) om bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn;

ersättning som fastställts av allmän domstol eller utgått av allmänna medel till den som – utan att det skett yrkesmässigt – inställt sig inför domstol eller annan myndighet, om ersättningen avser reseersättning, traktamente eller ersättning för tidsspillan;

sådan gottgörelse för utgift eller kostnad som arbetsgivare uppburit från personalstiftelse ur medel, för vilka avdrag icke medgivits vid taxering, vid första tillfälle dylika medel finnas i stiftelsen;

gottgörelse som arbetsgivare uppburit från pensionsstiftelse, till den del stiftelsen ej ägt andra medel för att lämna gottgörelsen än sådana för vilka avdrag icke åtnjutits vid avsättning till stiftelsen;

intäkter av försäljning av vilt växande bär och svampar som den skattskyldige själv plockat till den del intäkterna under ett beskattningsår inte överstiger 5 000 kronor, såvida intäkterna inte kan hänföras till rörelse som den skattskyldige driver eller utgör lön eller liknande förmån;

ränta enligt 61 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, 69 § 1 och 2 mom., 69 a § tredje stycket eller 75 a § fjärde stycket uppbördslagen (1953:272), 36 § 3 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt, 22 § tullagen (1973:670), 20 § lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar, 5 kap. 13 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 40 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, 24 § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare eller 32 och 34 §§ tullagen (1987:1065);

ränta som enligt bestämmelserna i 37 § 8 mom. c) och d) taxeringslagen (1956:623) inte redovisas i kontrolluppgift om sådan ränta för den skattskyldige under ett beskattningsår sammanlagt inte uppgår till 500 kr.

Beträffande vissa försäkringsbelopp som utgår till lantbrukare, skogsbrukare, yrkesfiskare, renskötare m.fl. gäller särskilda bestämmelser i punkt 16 av anvisningarna till 21 § och i punkt 11 av anvisningarna till 28 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

Av utskottet framlagt

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring[1]
dels att nuvarande 9 kap. 4 a § skall betecknas 9 kap. 4 b §,
dels att 9 kap. 4 § samt den nya 9 kap. 4 b § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 9 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Regeringens förslag	*Utskottets förslag*
9 kap. 4 §[2]	
Försäkrad förälder har för vård av barn som inte fyllt sexton år rätt till vårdbidrag om barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp under minst sex månader är i behov av särskild tillsyn och vård. Vid bedömningen av rätt till vårdbidrag skall även beaktas sådana merkostnader som uppkommer på grund av barnets sjukdom eller handikapp.	Försäkrad förälder har för vård av barn som inte fyllt sexton år rätt till vårdbidrag om barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat handikapp under minst sex månader är i behov av särskild tillsyn och vård. Vid bedömningen av rätt till vårdbidrag skall även beaktas sådana merkostnader som uppkommer på grund av barnets sjukdom eller handikapp. *Vårdar föräldern flera handikappade barn som inte fyllt sexton år grundas bedömningen av rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning.*
Vårdbidrag utgår allt efter tillsyns- och vårdbehovets omfattning och merkostnadernas storlek med belopp motsvarande hel eller halv eller en fjärdedel av hel förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott som svarar mot pensionen.	Vårdbidrag utgår allt efter tillsyns- och vårdbehovets omfattning och merkostnadernas storlek med belopp motsvarande hel eller halv eller en fjärdedel av hel förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott som svarar mot pensionen.
Om en förälder vårdar flera handikappade barn som inte fyllt 16 år grundas bedömningen av rätten till helt eller halvt vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt merkostnadernas omfattning.	

[1] Lagen omtryckt 1982:120.
[2] Senaste lydelse 1983:960.

Regeringens förslag *Utskottets förslag*

Av vårdbidraget kan en viss angiven del bestämmas som ersättning för merkostnader. Denna ersättning bestäms till följande procent av basbeloppet:
17 % om merkostnaderna uppgår till 17 men inte 34 % av basbeloppet;
34 % om merkostnaderna uppgår till 34 men inte 50 %;
50 % om merkostnaderna uppgår till 50 men inte 65 %;
65 % om merkostnaderna uppgår till 65 % eller däröver.

Vårdbidraget kan begränsas till viss tid. Behovet av bidrag skall omprövas minst vart annat år, om det inte finns skäl för omprövning med längre mellanrum.

Om föräldern tillfälligt är förhindrad att vårda barnet utgår vårdbidrag under sådant avbrott som varar högst sex månader. Föreligger särskilda skäl kan vårdbidrag utgå även under ett avbrott som varar ytterligare högst sex månader.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

9 kap.
4 a §

Om föräldrarna till ett barn, för vilket rätt till vårdbidrag föreligger, lever åtskilda, får de uppbära hälften av vårdbidraget vardera om båda tar del i vården om barnet.

För uppdelning av vårdbidrag enligt första stycket krävs att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet och att båda föräldrarna begär att bidraget delas upp.

Avlider ett barn, för vilket vårdbidrag enligt 4 § utgår med belopp motsvarande hel eller halv förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott som svarar mot pensionen, utges vårdbidrag till efterlevande förälder till och med den åttonde månaden efter dödsfallet, dock längst till och med den månad då vårdbidraget annars skulle ha upphört.

Vårdbidrag enligt första stycket utges som halv förmån, om vid tiden för dödsfallet vårdbidrag lämnades med belopp motsvarande hel förtidspension till ensamstående jämte pensionstillskott som svarade mot pensionen, och i annat fall som fjärdedels förmån.

Om det vårdbidrag som utgick vid dödsfallet till viss del hade bestämts som merkostnadsersättning skall motsvarande del av vårdbidraget enligt denna paragraf anses utgöra sådan ersättning.

4 b §[3]

Om föräldrarna till ett barn, för vilket rätt till vårdbidrag föreligger, lever åtskilda, utbetalas hälften av vårdbidraget till dem vardera om båda tar del i vården om barnet eller, i fall som avses i 4 a §, båda vid tiden för dödsfallet tog del i vården.

För uppdelning av vårdbidrag enligt första stycket krävs att båda föräldrarna begär att bidraget delas upp och att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet eller, i fall som avses i 4 a §, vid tiden för dödsfallet hade gemensam vårdnad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

De nya föreskrifterna i 9 kap. 4 a § tillämpas första gången vid dödsfall som inträffar efter ikraftträdandet.

[3] Senaste lydelse av förutvarande 4 a § 1982:778.

Sammanställning av remissyttranden över motionerna 1987/88:Sf4 och 1987/88:Sf6 yrkande 2

Riksförsäkringsverket

– – –

Bedömning av rätten till en fjärdedels vårdbidrag

Som framgår av redogörelsen för vårdbidragsreglernas förändringar sedan år 1974 är syftet med vårdbidraget att det skall vara en kompensation för en förälder för det merarbete i form av vård och tillsyn och de merkostnader som uppstår för barn med mera allvarliga sjukdomar eller handikapp. Genom den föreslagna bidragsnivån mildras detta krav. Departementschefen anför i proposition 1987/88:46 att den nya bidragsnivån kan tillgodose en del av dem som nu inte kan beviljas bidrag. Det gäller i synnerhet dem som har regelbundna, ofrånkomliga kostnader i kombination med visst merarbete. Departementschefen nämner i sammanhanget främst föräldrar till barn med diabetes och barn med betydande allergiska besvär av olika slag. När det särskilt gäller frågan om flerbarnsprövning vid bedömning av rätt till en fjärdedels vårdbidrag anför departementschefen att beaktande av en familjs totala situation vid bedömning av rätten till en fjärdedels vårdbidrag skulle innebära att föräldrar till barn med relativt obetydliga handikapp skulle kunna ges rätt till bidrag. Enligt departementschefens uppfattning bör vårdbidraget förbehållas föräldrar till barn vars sjukdomar eller handikapp medför särskilda behov som klart överstiger de individuellt varierande behoven hos friska barn och att det skulle motverka vårdbidragets syfte att beakta ganska obetydliga sjukdomar och handikapp.

Genom införandet av en fjärdedels vårdbidrag mildras de stora krav på merarbete för den vård och tillsyn barnet kan behöva och de merkostnader som måste uppnås för att vårdbidrag skall kunna beviljas. Den nya bidragsnivån kan tillgodose en del av dem som enligt nuvarande bestämmelser inte kan anses berättigade till bidrag. Men det skulle enligt propositionen inte gälla för en familj med två eller flera sjuka eller handikappade barn där varje barn för sig inte motiverar att en fjärdedels vårdbidrag beviljas och de sammanlagda behoven för barnen är lägre än som krävs för halvt vårdbidrag. Enligt regeringens förslag skall vårdbidrag då inte beviljas.

Tanken bakom den nuvarande flerbarnsprövningen för helt och halvt vårdbidrag är att familjens totala situation skall ligga till grund för bedömningen av rätten till bidrag. Som tidigare nämnts har kraven inom vårdbidragets regelsystem tidigare mildrats vid flera tillfällen. Den föreslagna bidragsnivån innebär en ytterligare mildring. En flerbarnsprövning vid bedömning av rätten till en fjärdedels vårdbidrag skulle ytterligare mildra kraven väsentligt för varje barn. Ju mera man närmar sig de behov av vård och tillsyn som ett friskt barn har och de kostnader det medför, desto svårare blir dock bedömningarna för försäkringskassorna. Till detta kommer också gränsdragningsproblemen mellan vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning när rätten till dessa två förmåner sammanfaller.

Gränsområdet vårdbidrag – tillfällig föräldrapenning

En förälder som avstår från förvärvsarbete för att bl.a. tillfälligt vårda ett sjukt barn under 12 års ålder har rätt till tillfällig föräldrapenning under högst 60 dagar per barn och år. I särskilda fall kan tillfällig föräldrapenning ges ut också för barn mellan 12 och 16 år. En förutsättning är att barnet har ett särskilt behov av vård eller tillsyn utöver det normala för barn i motsvarande ålder. Ersättning kan bli aktuell bl.a. när det gäller barn med tidigare kända långvariga sjukdomar eller handikapp, som kontinuerligt eller mera tillfälligt behöver hjälp eller tillsyn i sin dagliga tillvaro, i samband med akut insjuknande i en annan sjukdom eller en försämring av en befintlig grundsjukdom.

För barn över 12 år ger ett vård- eller tillsynsbehov som har grundat rätt till vårdbidrag emellertid inte rätt till tillfällig föräldrapenning (motsvarande bestämmelse finns inte för yngre barn). Det är exempelvis vanligt att föräldern vid ansökan om vårdbidrag åberopar att barnet tidvis måste vårdas i hemmet i stället för att gå i skolan eller att förälder i viss omfattning måste besöka läkare med barnet. I vissa fall har ökat behov av vård och tillsyn i sådana situationer betydelse vid ställningstagande till rätten till vårdbidrag medan i andra fall dessa omständigheter inte har någon avgörande betydelse. Omständigheterna i det enskilda vårdbidragsärendet kan alltså påverka rätten till tillfällig föräldrapenning.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att rätten till tillfällig föräldrapenning utökas från 60 dagar till 90 dagar per barn och år. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 1988.

De senaste utbyggnaderna av reglerna för vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning har ökat problemen med samordning/avgränsning mellan dessa båda förmåner. Enligt riksförsäkringsverkets mening finns ett behov av genomgång av dessa frågor och klarläggande av samordningsprinciper m.m.

Riksförsäkringsverkets ställningstagande

De förutsättningar som i dag grundar rätt till vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning berör varandra. Gränsområdet – med problem för försäkringskassorna främst i utredningshänseende – accentueras än mera vid en mildring av vårdbidragsreglerna och en utökning av ersättningstiden för den tillfälliga föräldrapenningen.

Riksförsäkringsverket har förståelse för de skäl som anförs för att införa flerbarnsprövning även för en fjärdedels vårdbidrag. Verket har emellertid uppfattningen att ett införande av flerbarnsprövning vid denna lägre bidragsnivå kommer att öka gränsdragningsproblemen vid bedömning av rätten till vårdbidrag. Det skulle nämligen innebära att en förälder till flera barn med relativt obetydliga sjukdomar eller handikapp kan ges rätt till vårdbidrag. En flerbarnsprövning i sådana fall skulle också öka gränsdragningsproblemen mellan vårdbidraget och den tillfälliga föräldrapenningen och leda till svårigheter att bedöma rätten till tillfällig föräldrapenning.

Av socialförsäkringsutskottets betänkande SfU 1987/88:6 om vissa frågor inom föräldraförsäkringen framgår att utskottet anser att det finns skäl för att se över gällande bestämmelser om rätten till tillfällig föräldrapenning.

Frågan har kommit upp genom en motion om förälders rätt till ersättning för inkomstförlust vid institutionsbesök och utbildning med avseende på handikappade och svårt sjuka barn. Också denna situation har ofta en koppling till rätten till vårdbidrag.

Regler om flerbarnsprövning vid bedömning av rätt till en fjärdedels vårdbidrag kan i betydligt större omfattning än för närvarande medföra att en förälder kan komma att utestängas från rätt till tillfällig föräldrapenning, som i många fall kan ge högre ersättning än vårdbidraget, i vart fall under en begränsad vårdperiod. Den översyn som utskottet anser skall göras av gällande bestämmelser om rätten till tillfällig föräldrapenning bör därför enligt verkets mening innefatta också frågor om avgränsning mot vårdbidraget. En sådan översyn av både samordning och gränsdragning mellan vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning bör enligt verkets mening göras innan beslut fattas om flerbarnsprövning vid en fjärdedels vårdbidrag.

– – –

Försäkringskasseförbundet

– – –

Försäkringskasseförbundet delar den uppfattning som redovisats i proposition 1987/88:46 att vårdbidraget bör förbehållas föräldrar till barn vars sjukdomar eller handikapp medför särskilda behov som klart överstiger de individuellt varierande behoven hos friska barn. Behovet av omsorg eller vård hos friska barn varierar så mycket att stora svårigheter skulle uppstå vid bedömningen av en fjärdedels vårdbidrag om hänsyn skall tas till familjens totala situation.

Förbundet har förståelse för motionärernas krav men en flerbarnsprövning enligt förslaget innebär även att gränsdragningsproblematiken med den tillfälliga föräldrapenningen ökas.

Förbundet finner det mer angeläget att möjligheten till att införa tre fjärdedels vårdbidrag prövas. En sådan ytterligare bidragsnivå skulle innebära ett påtagligt stöd till föräldrar vars barns tillsyns- och vårdbehov samt merkostnader klart överstiger rätten till ett halvt vårdbidrag men ej räcker till för helt vårdbidrag.

Reformen med en fjärdedels vårdbidrag understryker vidare vikten av den översyn av reglerna kring tillfällig föräldrapenning som utskottet tidigare begärt.

Försäkringskasseförbundet avstyrker bifall till motionärernas yrkanden.

Försäkringsanställdas förbund

Förbundets principiella inställning är att samhällets olika handikappstöd samordnas och så långt det är möjligt inordnas i den allmänna försäkringen. Förbundet förordar också att stödet – både till barn och vuxna – skall vara knutet till individen. Stödet bör täcka alla merkostnader.

Med hänvisning till förbundets principiella ståndpunkt framhålls att det är ett klart steg mot förbättring att införa en fjärdedels vårdbidrag. Detta

gynnar naturligtvis de familjer med handikappade barn som enligt gällande bestämmelser ställts utanför möjligheten till vårdbidrag.

Förbundet anser dock att vid all bedömning av rätt till vårdbidrag skall nuvarande tillämpningsregler gälla, dvs. att hänsyn skall tagas till familjens totala situation och instämmer således helt i vad motionärerna anför och föreslår att motionerna 1987/88:Sf4 och 1987/88:Sf6 yrkande 2 må bifallas.

Handikappförbundens centralkommitté (HCK)

HCK instämmer i de båda motionernas yrkanden att rätten till en fjärdedels vårdbidrag skall grundas på samma villkor som gäller för helt och halvt vårdbidrag. Det är olyckligt om olika regler skall gälla för olika nivåer. Redan i dag förekommer svårigheter vid bedömningen av rätt till vårdbidrag och handikappersättning genom att konsekvenserna av ett handikapp tolkas olika. Dessa svårigheter bör undanröjas och inte ytterligare kompliceras.

HCK kräver att samma regler skall gälla för bedömning av rätt till helt, halvt eller en fjärdedels vårdbidrag. Bedömningen skall grundas på familjens totala situation.

De handikappades riksförbund (DHR)

DHR tillstyrker motionärernas krav om att beräkningen för vårdbidrag bör inkludera familjens totala behov även vid en fjärdedels vårdbidrag. Med en sådan lagändring blir reglerna likartade för samtliga vårdbidragsnivåer vilket underlättar för både den enskilde och handläggningen av ansökningarna.

gotab Stockholm 1988 14792